

Олійник Юрій Ярославович,
ад'юнкта кафедри криміналістики та судової медицини НАВС

**КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБСТАНОВКИ
ВЧИНЕННЯ УМИСНОГО ЗНИЩЕННЯ
АБО ПОШКОДЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА**

Специфічним елементом криміналістичної характеристики злочину є обстановка вчинення злочину, тобто умови, які визначаються характером та змістом злочинних дій. Під обстановкою вчинення злочину в криміналістичному аспекті розуміється система різного роду взаємодіючих між собою до й у момент злочину об'єктів, явищ і процесів, які характеризують місце, час, природно -кліматичні, виробничі, побутові й інші умови навколишнього середовища, особливості поведінки непрямих учасників протиправної події, психологічні зв'язки між ними й інші чинники об'єктивної реальності, що визначають можливість, умови й інші обставини вчинення злочину.

Час, місце та обстановка вчинення злочину не менш вагомими компонентами криміналістичної характеристики, незважаючи на їх значну варіативність, знання типових показників не просто створює можливості розкриття і розслідування, але й цілком реального попередження злочину певної категорії шляхом впровадження механізмів мінімізації негативних обставин (наприклад, збільшення освітлення певних ділянок місцевості у вечірній та нічний час, посилене патрулювання у певному місці, встановлення превентивних охоронних технічних засобів), підвищення уваги потерпілого під час перебування у певній обстановці, в певний час.

Обстановка як елемент криміналістичної характеристики умисного знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства, становить збірне поняття, яке включає в себе: час вчинення злочину; місце вчинення злочину; місце приховання викрадених об'єктів житлово-комунального господарства. Тому для криміналістичної характеристики умисного знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства важливого значення набувають відомості про час, місце вчинення злочину, місце приховання викрадених об'єктів житлово-комунального господарства, а тому вони підлягають обов'язковому дослідженню, встановленню закономірних зв'язків між ними. У подальшому це дозволить вже на початковому етапі розслідування правильно обґрунтовувати версії, визначати напрями їх перевірки.

Таким чином, встановлення часу вчинення злочину має важливе криміналістичне значення. Час впливає на всі етапи виникнення, існування та використання доказової інформації. Урахування впливу часового чинника в процесі розслідування дозволяє: а) визначити час

події злочину; б) встановити часові зв'язки між фактами; в) з'ясувати черговість подій, дій або фактів; г) обчислити тривалість різних подій та ін.

Так, з аналізу матеріалів слідчої практики, можна зробити висновок, що за порою року, цей злочин вчиняється влітку - 25 %, взимку - 38 %, а - навесні і восени приблизно однаково - 21 % та 19 %. Найбільше небезпечним для таких злочинців часом доби є нічний (з 0 до 06 год.) - 49 % та ранній (з 6 до 12 год.) - 25 %, вечірній (з 18 до 24 год.) - 19 %. Найменше таких злочинців вчиняється в денний час (з 12 до 18 год.) - 7 %. Отже, більшість злочинів вчиняються саме взимку в нічний час доби, чому сприяє розгалужена система місць проведення відпочинку та культури, які працюють цілодобово або в нічному режимі, а також тривалий час роботи громадського транспорту у містах з великою кількістю населення.

Важливим є місце вчинення злочину як елемент криміналістичної характеристики. Місцем учинення злочину можуть бути квартира, будинок, вулиця, місце розпиття спиртних напоїв, безлюдне місце, поле та ін. Важливе значення мають і ті місця, де здійснювалося підготування до вчинення злочину чи залишені сліди, пов'язані зі злочинною подією, або приховані їх ознаки. При розслідуванні багатьох злочинів слід враховувати: а) місце, де відбувалися підготовчі дії до вчинення злочину; б) місце безпосереднього вчинення злочину; в) місце, де залишені сліди (у широкому розумінні) злочинного посягання; г) місце приховування слідів злочину, знарядь і засобів його вчинення, предмета злочинного посягання.

Так, місця заподіяння умисного знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства розподілялися наступним чином. Даний злочин є характерним для міст, де їх вчинено 89 %, а в сільській місцевості 11 %. Зокрема, злочин вчинявся в житлових приміщеннях (в жилих будинках - 26 %; в кімнатах гуртожитку - 19 %), а в приміщеннях загального користування - 55 %. За місцем роботи і навчання вчинялося - 23 % злочинів; в громадських місцях - 11 %; на вулицях - 21 %; у скверах і парках - 4 %; в зонах відпочинку - 4 %; на прибудинковій території - 38 %.

Загальною особливістю місця вчинення злочину є вільний доступ. Це позначається на умовах та обставині скоєння злочину, а саме - відсутність огороження та охорони об'єктів ЖКГ.

В умовах міста найбільш поширеним є пошкодження внутрішнього інженерно -будівельне обладнання житлових будинків, гуртожитків, багатоповерхових будинків. У сільській місцевості протизаконні дії вчиняються переважно відносно зовнішнього інженерно -будівельного обладнання комунальних (розподільчих) мереж. Вказане пояснюється тим, що такі об'єкти, як правило, за одних обставин розташовуються поблизу присадибної ділянки або будинку винної особи, що дає можливість вчинити злочин за короткий

проміжок часу. За інших обставин житлово-комунальні об'єкти знаходяться за межами сільського населеного пункту, що забезпечує злочинцю неочевидний характер злочинної діяльності.

Дослідження місць приховання викрадених об'єктів житлово - комунального господарства за критерієм знаходження стосовно помешкання злочинця показало, що у 64 % випадків предмет посягання використовувався у домашньому господарстві або знаходився у безпосередній близькості до місця проживання чи роботи особи; у 21 % - у межах адміністративного району; в 14 % - в іншому адміністративному районі населеного пункту; в 1 % - за межами населеного пункту.

Джей Світлана Миколаївна,

курсант магістратури навчально -наукового інституту підготовки фахівців для експертно -криміналістичних підрозділів НАВС *Науковий керівник:* старший викладач кафедри криміналістичних експертиз навчально - наукового інституту підготовки фахівців для експертно-криміналістичних підрозділів НАВС **Волошин О.Г.**

ІСТОРІОГРАФІЯ ТА СУЧАСНИЙ СТАН КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ФОТОГРАФІЇ

Серед багатьох дивовижних винаходів, розроблених в XIX столітті, далеко не останнє місце займає фотографія - мистецтво, що дозволило робити миттєве зображення будь -якого предмета або ландшафту. Над винайденням фотографії, в її сучасному розумінні, протягом декількох століть працювало безліч вчених, було проведено велику кількість експериментів, втрачено здоров'я винахідників та фотографів-першопрохідців, які працювали зі шкідливими парами ртуті, але завдяки наполегливій роботі таких великих винахідників, як Фабриціус, Шульц, Веджвуд, Ньепс, Кардан, Дагер, Тальбот, Арчер та багатьох інших ми зараз, у XXI столітті маємо унікальний інструмент для фіксації та передачі майбутнім поколінням унікальних подій та явищ, свідками яких ми є зараз. Це дивовижна краса природних явищ, історичні моменти політичних подій, портрети відомих людей та ін.

Звичайно, нам, людям XXI століття, пощастило більше, ніж суспільству XIX століття, яке витратило по 2 години на пекучому сонці в нерухомій позі для того, щоб зробити знімок. Але й зараз ми є свідками революційного прориву в сучасній фотографії, коли повсюди починають застосовуватися електронні технології та електронна фотографія, тим самим відтисняючи аналогову фотографію на 2-й план.

Перші серйозні успіхи в розвитку загальної фотографії, зокрема, коли остаточно склалися основні принципи і технічні прийоми фотографії, збіглися у часі з першими спробами використання її в